

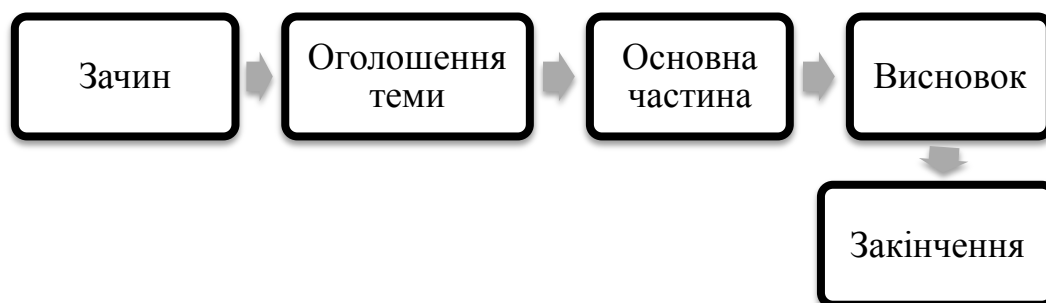
Ігор Гурський,
викладач-стажист,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
(м. Умань, Україна)

КОМПОЗИЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПРОМОВИ

Сучасна політична лінгвістика демонструє зростаючий інтерес до аналізу підходів до виокремлення композиційних особливостей публічної політичної промови. Композиція політичної промови передбачає: «закономірне, мотивоване змістом і задумом розташування усіх частин виступу і їхнє доцільне співвідношення; організацію матеріалу, що становить його зміст, його розташування за певною системою» [1, с. 280].

Традиційна структура політичної промови є трикомпонентною та включає такі елементи: вступ, основна частина, закінчення. Поширеними є нестандартні підходи до виокремлення композиційних елементів політичного виступу. У цілому, варіювання компонентів у політичній промові залежить від: теми виступу, характеру глядацької аудиторії, прихованих авторських інтенцій, закладених в основній частині.

У процесі аналізу специфіки зачинів у політичних промовах німецького політика Ангели Меркель науковець К. Киянова виокремила п'ятикомпонентну структуру досліджуваних текстів, яку ми репрезентували на рис. 1.

**Рис. 1. Композиційна структура політичної промови
(узагальнено автором на основі результатів дослідження
К. Киянової [2])**

Як видно із рис. 1, вступними елементами промови є зачин та оголошення теми. На цьому етапі основним завданням доповідача є утримання уваги глядацької аудиторії. Від успішності встановлення емоційного та психологічного контакту між політиком та глядачами залежить подальша результативність політичної комунікації. Слід зауважити, що у процесі лінгвістичного аналізу К. Киянова виокремила 13 прийомів активізації уваги та стимулювання інтересу слухачів, які були візуалізовані нами за допомогою рис. 2.

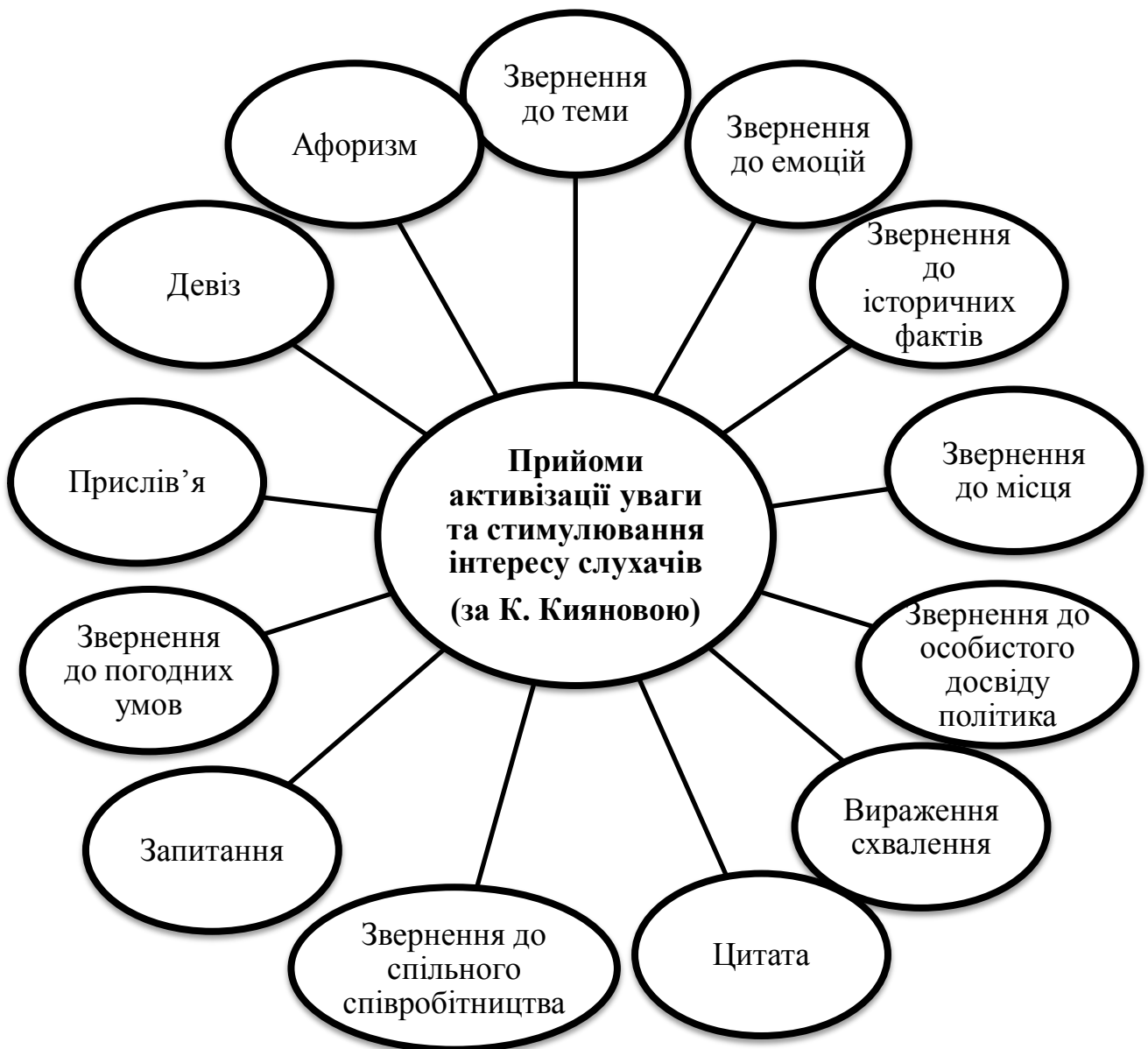

Рис. 2. Прийоми активізації уваги та стимулювання інтересу слухачів (узагальнено автором на основі результатів дослідження К. Киянової [2, с. 116-117])

Український підприємець, засновник школи ораторського мистецтва «Майстерня Лева» А. Степура у книзі «WOW-виступ по-українськи. Ноу-хау сучасного оратора» окреслює такі способи вдалого початку виступу: розповідання цікавої історії, зосередження уваги публіки за допомогою влучного запитання, короткий анонс, знайомство слухачів із цікавими фактами, коротка самопрезентація промовця, комплімент, цитата, прислів'я, жарт, коментування актуальної події, коментар до слів попереднього промовця, інтрига [3, с. 44-57].

Науковець Н. Левчаєва зауважує, що вступна частина промови повинна бути короткою та стислою за формою та змістом. Крім того, інтонаційна нейтральність, яка пронизує цю частину виступу, дозволить посилити експресивне звучання промови в основній частині. На її думку, вступ призначений для того, щоб обґрунтувати актуальність теми виступу, її значення для потенційної цільової аудиторії та сформулювати цілі виступу, його концепцію [4].

Основна частина виконує персуазивну функцію, яка передбачає те, що промовець повинен переконати слухачів у цінності виголошених ідей. Для цього доповідач може використати палітру технік, наведених А. Степурою:

- статистичні дані, які: «конкретизують інформацію і здебільшого переконують слухачів краще, ніж просто слова» [3, с. 59];
- аналогії та метафори як спосіб ефективного представлення нової ідеї, надання виступу образності та емоційності [3, с. 59];
- бізнесовий кейс як спосіб ілюстрування ідеї випадком із життя та моделювання образу експерта в уяві слухачів [3, с. 62];
- розповідання уявної ситуації, або малювання яскравої картини в уяві слухачів [3, с. 63].

На завершальному етапі промовець повинен підсумувати сказане, уникаючи відчуття незавершеності. На цьому етапі важливими є лаконічність, переконливість та яскравість мовлення промовця в контексті справлення сприятливого для промовця враження на слухачів.

На цій стадії виголошення промови експериментатор у галузі публічних виступів А. Степура рекомендує промовцям використовувати такі фігури додавання:

- анафору як інструмент наголошення на важливості певної ідеї;
- епіфору як спосіб донесення до слухачів думки про існування лише одного способу розв'язання висвітленої проблеми [3, с. 75-76].

Крім того, оратором-інноватором А. Степурою рекомендується використання стилістичного прийому парцеляції (подрібнення речення) на цьому етапі публічного виступу. Прийом базується на інтонаційному поділі довгого речення на декілька коротших [3, с. 77]. Саме парцеляція сприяє виокремленню головного та допомагає доповідачеві досягнути цілі – посилення емоцій слухачів.

Підбиваючи підсумок, відзначимо, що одним із індикаторів успішності здійснення політичної комунікації є продумана структура політичної промови, яка передбачає встановлення контакту із глядацькою аудиторією, її підготовку до сприйняття основної частини, яка дозволяє промовцю сконцентруватися на означеній темі, цілях виступу, та підведення підсумків у завершальній частині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кохтев Н. Н. Основы ораторской речи. М.: Флинта, 2013. 328 с.
2. Киянова К. А. Роль зачинов в композиции публичной политической речи (на материале публичных выступлений А. Меркель). *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. 2018. №10 (88). Ч. 1. С. 115–119.
3. Степура А. WOW-виступ по-українськи. Ноу-хау сучасного оратора. Дніпро: Моноліт, 2018. 304 с.
4. Левчаева Н. В. Этапы формирования публичного выступления и его композиционные части. *Мир науки и образования*. 2016. №3 (7). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/etapy-formirovaniya-publichnogo-vystupleniya-i-ego-kompozitsionnye-chasti>.